T092 ATĐ 4 (25) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q74-Kiết Uẩn-Luận về Nhập Môn

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA
QUYEÅN 74

LUAÄN VEÀ THAÄP MOÂN (Phaàn 4)

Hoûi: Veà sao kieán laäp Noäi xöù vaø Ngoaïi xöù, vì döïa vaøo Phaùp hay vì döïa vaøo Ngaõ? Giaû söû nhö vaäy thì coù gì sai? Caû hai ñeàu coù sai laàm. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu döïa vaøo phaùp thì phaùp khoâng coù taùc duïng, ôû trong taát caû caùc phaùp khoâng coù taùc duïng, taïi sao kieán laäp Noäi xöù vaø Ngoaïi xöù? Neáu döïa vaøo Ngaõ thì Ngaõ khoâng coù thaät taùnh, laøm sao döïa vaøo Ngaõ maø kieán laäp Noäi xöù vaø Ngoaïi xöù? Ñaùp: Chæ döïa vaøo phaùp maø kieán laäp nhöng khoâng phaûi laø taát caû, nghóa laø saùu thöùc thaân laø nôi nöông töïa cuûa phaùp nhieãm-tònh. Neáu laøm sôû y cho saùu thöùc thì goïi laø Noäi xöù, laøm sôû duyeân thì goïi laø Ngoaïi xöù, cho neân döïa vaøo phaùp maø kieán laäp teân goïi Noäi xöù vaø ngoaïi xöù. Laïi nöõa, neáu phaùp laø caên thì kieán laäp laøm Noäi xöù, neáu phaùp laø nghóa cuûa caên thì kieáp laäp laøm Ngoaïi xöù. Laïi nöõa, neáu phaùp laø coù caûnh thì kieán laäp laøm Noäi xöù, neáu phaùp laø caûnh thì kieán laäp laøm nöõa, neáu phaùp laø coù caûnh thì kieán laäp laøm Noäi xöù, neáu phaùp laø caûnh thì kieán laäp laøm Ngoaïi xöù. Coù ngöôøi noùi: Döïa vaøo Ngaõ maø kieán laäp Noäi xöù vaø Ngoaïi xöù, Ngaõ töùc laø taâm, bôûi vì Ngaõ chaáp nöông töïa, cho neân ôû treân taâm naøy taïm thôøi kieán laäp teân goïi cuûa Ngaõ. Nhö trong Kinh noùi: “Bôûi vì kheùo leùo ñieàu phuïc Ngaõ, ngöôøi trí ñöôïc sinh leân coõi trôøi, Caàn phaûi khoù leùo ñieàu phuïc taâm, taâm ñieàu hoøa coù theå khieán vui”. Ñaõ kheùo leùo ñieàu phuïc taâm töùc laø kheùo leùo ñieàu phuïc Ngaõ, cho neân bieát treân taâm taïm thôøi laøm Ngoaïi xöù. Nhöng teân goïi cuûa Noäi-Ngoaïi khoâng phaûi laø vieân thaønh thaät, nghóa laø ñoái vôùi Ngaõ laø Noäi thì ñoái vôùi nôi khaùc goïi laø Ngoaïi, ñoái vôùi Ngoaïi thì ñoái vôùi nôi khaùc goïi laø Noäi, maø taïm thôøi döïa vaøo moät loaïi ñeå kieán laäp Noäi-Ngoaïi chöù khoâng phaûi laø teân goïi, khoâng phaûi laø khoâng quyeát ñònh. Nhö trong kinh noùi: “Tyø kheo caùc oâng, ñoái vôùi saùu xöù beân trong

neân nhaän bieát ñuùng nhö thaät". Hoûi: Ñoái vôùi saùu xöù beân ngoaøi cuõng caàn phaûi nhaän bieát ñuùng nhö thaät, taïi sao Ñöùc Theá Toân chæ khuyeân nhuû nhaän bieát xöù beân trong? Ñaùp: Bôûi vì Ñöùc Theá Toân muùon khieán cho caùc haøng ñeä töû Thuû uaån Tónh löï nhieàu ñoái vôùi Noâi moân, nhö trong kinh noùi: "Tyø kheo caùc oâng, neân quaùn xeùt caên beân trong chöù khoâng neân duyeân theo beân ngoaøi". Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán khieán cho caùc haøng ñeä töû Thuû uaån tónh löï beân trong khoâng coù gì taêng theâm, nhö trong Kinh noùi: "Tyø kheo caùc oâng, neân Thuû uaån ñònh beân trong ñöøng tuøy tieän taêng theâm Thöôøng-laïc-ngaõ-tònh; Tyø kheo caùc oâng, neân Thuû uaån ñònh beân trong quaùn saùt ñuùng nhö thaät, caùc haønh voâ thöôøng-khoå-khoâng-voâ ngaõ-nhaân-taäp-sinh-duyeân, nhôø vaøo taùm loaïi haønh töôùng cuûa Thaùnh tueä naøy, ñoái vôùi taát caû moïi luùc caàn phaûi quaùn xeùt caùc Höõu". Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán khieán cho caùc haøng ñeä töû Thuû uaån taäp Tónh löï baát coïng ñoái vôùi beân trong, nhö Ñöùc Theá Toân noùi: "Tyø kheo caùc oâng, caàn phaûi Thuû uaån ñònh beân trong chöù khoâng neân Thuû uaån taäp caùc Tónh löï gioáng nhau, ñoù laø thoâ-khoå-chöôùng-tónh-dieäu-lyù- quaùn. Tyø kheo caùc oâng, neân Thuû uaån ñònh beân trong, nghóa laø caàn phaûi Thuû uaån taäp tónh löï baát coïng, quaùn saùt caùc Höõu nhö caên beänh-nhö ung nhoït-nhö muõi teân laøm cho naõo haïi, voâ thöôøng-Höõu-Khoå laø khoâng-voâ ngaõ. Do taùm loaïi gaäy Taàm-Tö thuø thaéng naøy, coù naêng löïc phaù huûy taát caû Höõu sinh". Laïi nöõa, trong kinh naøy noùi: "Chæ thöôøng xuyeân quaùn saùt saùu Xöù beân trong". Bôûi vì beân trong laø nôi nöông cuûa beân ngoaøi, cho neân cuõng khuyeân nhuû quaùn saùt beân trong. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì coù Ngaõ cho neân lieàn coù Ngaõ sôû, coù Ngaõ kieán cho neân coù Ngaõ sôû kieán, coù naêm Ngaõ kieán cho neân coù möôøi laêm Ngaõ sôû kieán, coù Ngaõ chaáp cho neân coù Ngaõ sôû chaáp, coù Ngaõ si cho neân coù Ngaõ sôû si, coù Ngaõ aùi cho neân coù Ngaõ sôû aùi, vì nuoâi döôõng Ngaõ beân trong caàu tìm vaät duïng cung caùp beân ngoaøi. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán khieán cho caùc haøng ñeä töû tröôùc tieân Thuû uaån Nieäm truù ñoái vôùi Noäi phaùp, nghóa laø ngöôøi Thuû uaån haønh tröôùc tieân duyeân theo Noäi phaùp Thuû uaån taäp Nieäm truù, ñaõ thaønh töïu ñaày ñuû roài môùi duyeân theo beân ngoaøi. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân Ñöùc Theá Toân chæ khuyeân nhuû nhaän bieát beân trong. Nhö trong kinh noùi: "Coù saùu noäi xöù". Trong kinh laïi noùi: "Coù saùu xuùc xöù". Hoûi: Hai loaïi saùu Xöù naøy coù gì sai bieät? Ñaùp: Hoaëc coù ngöôøi noùi: "Hai loaïi naøy khoâng coù sai khaùc. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì saùu Noäi xöù töùc laø saùu xuùc xöù, saùu Xuùc xöù töùc laø saùu Noäi xöù, thanh tuy coù khaùc maø nghóa khoâng coù sai khaùc". Laïi coù ngöôøi

noùi: "Cuõng coù sai bieät, ñoù laø eân goïi chính laø sai bieät, bôûi vì goïi laø saùu xöù beân trong-goïi laø saùu xuùc xöù". Laïi nöõa, caùc Ñoàng phaàn thì goïi laø saùu Xuùc xöù, phaùp khoâng theå sinh goïi laø saùu Noäi xöù. Laïi nöõa, coù taùc duïng cuûa

nghieäp thì goïi laø saùu Xuùc xöù, khoâng coù taùc duïng cuûa nghieäp thì goïi laø saùu noäi xöù; hoaëc ñöa ra caùch noùi naøy: Caùc phaùp hieän taïi thì goïi laø saùu Xuùc xöù, phaùp quaù khöù-vò lai thì goïi laø saùu noäi xöù. Laïi nöõa, caùc phaùp ñaõ sinh thì goïi laø saùu xuùc xöù, phaùp chöa ngöøng sinh thì goïi laø saùu Noäi xöù; hoaëc ñöa ra caùch noùi naøy: Quaù khöù hieän taïi goïi laø saùu Xuùc xöù, vò lai goïi laø saùu Noäi xöù. Laïi nöõa, taâm-taâm sôû phaùp chính thöùc töïa vaøo nhau thì goïi laø saùu Xuùc xöù, taâm- taâm sôû phaùp khoâng chính thöùc töïa vaøo nhau, chæ do khoâng maø chuyeån thì goïi laø saùu Noäi xöù. Laïi nöõa, saùu xöù nhö nhaõn… laøm nghóa sôû y cuûa Xuùc thì goïi laø saùu Xuùc xöù, laøm nghóa sôû y cuûa taâm-taâm sôû phaùp khaùc thì goïi laø saùu Noäi xöù. Hieáp Toân giaû noùi: “Töï thaâu nhieáp aûnh cuûa saùu xöù nhö nhaõn.. goïi laø saùu xöù beân trong höõu ong, neáu coù nhöõng taùc ñoäng thì goïi laø saùu Xuùc xöù; nhö baùt cuûa Tyø kheo, neáu noùi töï taùnh thì chæ goïi laø baùt, luùc Tyø kheo söû duïng thì goïi laø baùt cuûa Tyø kheo”. Toân giaû Voïng Maõn ñöa ra noùi nhö vaäy. “Töï Theå cuûa saùu Xöù nhö nhaõn… goïi laø saùu Xöù beân trong höõu ong, neáu laøm sôû y cho Xuùc thì goïi laø saùu Xuùc xöù; nhö baùt bô baèng theùp, neáu noùi töï Theå thì chæ goïi laø baùt theùp, neáu luùc chöùa ñaày bô thì goïi laø baùt bô baèng theùp”. Hoûi: Saùu Xöù nhö nhaõn… cuõng laøm nôi nöông töïa cuûa Thoï…, vì sao chæ goïi laø Xuùc xöù chöù khoâng goïi laø Thoï Xöù..? Ñaùp: Cuõng neân noùi laø Thoï xöù… maø khoâng ñöa ra caùch noùi naøy, thì neân bieát nghóa naøy coù khaùc. Laïi nöõa, trong kinh neâu ra phaùp hôn haún bao goàm hieån baøy phaùp yeáu keùm, nghóa laø ôû trong taát caû taâm-taâm sôû phaùp, xuùc laø phaùp thuø thaéng nhaát, neáu noùi xuùc xöù thì neân bieát bao goàm hieån baøy teân goïi cuûa Thoï xöù…. Laïi nöõa, taâm-taâm sôû phaùp laáy xuùc laøm maïng, do xuùc maø duy trì-do Xuùc maø khieán cho phaùt sinh, bôûi vì löïc cuûa Xuùc maø coù theå hieän roõ tröôùc maét, cho neân goïi laø xuùc xöù. Nghóa laø taâm- taâm sôû ñoái vôùi caûnh taûn maùc khaép nôi, do xuùc thaâu nhieáp giöõ gìn laøm cho ñöôïc hoøa hôïp. Vaû laïi, neáu khoâng coù xuùc thì caùc taâm-taâm sôû seõ gioáng nhö xaùc cheát khoâng theå naøo tieáp xuùc, ñoái vôùi caûnh sôû duyeân cuûa mình ñeàu do löïc cuûa xuùc maø coù taùc duïng cuûa caûnh tieáp xuùc; nhö coù maïng Caên thì thaân coù theå caûm nhaän xuùc chaïm, vì vaäy nhaõn… chæ goïi laø Xuùc xöù. Nhö trong Kinh noùi: “Saùu Noäi xöù goïi laø bôø beân naøy, saùu Ngoaïi xöù goïi laø bôø beân kia”. Hoûi: “Saùu Noäi xöù-ngoaïi xöù vaø bôû beân naøy-beân kia, coù gì töông töï

maø ñöa ra caùch noùi naøy? Ñaùp: Laøm sôû y-sôû duyeân cho taâm-taâm sôû, coù gaàn-coù xa töïa nhö bôø beân naøy-beân kia, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Nhö hai beân bôø soâng, gaàn thì goïi laø beân naøy, xa thì goïi laø beân kia. Nhö vaäy saùu xöù cuøng vôùi taâm- taâm sôû, laøm sôû y laø gaàn cho neân nhö bôø beân naøy, laøm sôû duyeân laø xa cho neân nhö bôø beân kia. Laïi nöõa, taâm-taâm sôû naøy baét ñaàu tieán vaøo roài vöôït qua nhö bôø beân na-beân kia, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy. Nhö caùc höõu tình, baét ñaàu tieán vaøo nôi doøng soâng goïi laø bôø beân naøy, ñaõ vöôït qua nôi doøng soâng goïi laø bôø beân kia. Nhö vaäy cuøng vôùi

taâm-taâm sôû phaùp, laøm sôû y thì nhö baét ñaàu tieán vaøo cho neân goïi laø bôø beân naøy, laøm sôû duyeân thì nhö ñaõ vöôït qua cho neân goïi laø bôø beân kia, vì vaäy. Noäi xöù vaø Ngoaïi xöù goïi laø bôø beân naøy-beân kia. Laïi nöõa, trong kinh noùi tòch dieät Nieát-baøn goïi laø bôø beân kia, Nieát-baøn chæ laø do ngoaïi xöù thaâu nhieáp ñaõ goïi laø bôø beân kia, cho neân saùu Xöù beân trong coù ñöôïc teân goïi laø bôø beân naøy. Nhö trong kinh noùi: "Taùt-ca-da-sinh laø bôø beân naøy, taùt-ca-da dieät laø bôø beân kia". Taùt-ca-da aáy chính laø sinh töû, ôû trong sinh töû thì saùu noäi xöù laø hôn haún, cho neân saùu noäi xöù coù ñöôïc teân goïi laø bôø beân naøy; saùu Noäi xöù ñaõ goïi laø bôø beân naøy, cho neân saùu Ngoaïi xöù coù ñöôïc teân goïi laø bôø beân kia. Hoûi: Ñuùng naøy phaùp naøo gioáng nhö doøng soâng, maø noùi saùu Noäi xöù-Ngoaïi xöù nhö bôø beân naøy-beân kia? Ñaùp: Bôûi vì taâm-taâm sôû phaùp gioáng nhö doøng soâng, cho neân Noäi xöù-Ngoaïi xöù gioáng nhö bôø beân naøy-beân kia. Nhö coù vaät theo doøng soâng chaûy xieát troâi giöõa hai bôø, vaät höõu tình cuøng höôùng veà bieån roäng; taâm- taâm sôû phaùp cuõng laïi nhö vaäy, troâi noåi do Noäi xöù-ngoaïi xöù thaâu nhieáp, höõu tình cuøng höôùng veà bieån roäng cuûa sinh laõo beänh töû. Hoûi: ÔÛ giöõa doøng soâng naøy thì caùi gì laøm thuyeàn beø? Ñaùp: Taùm chi Thaùnh ñaïo gioáng nhö coù thuyeàn beø, laø nôi nöông töïa cuûa traêm ngaøn chuùng sinh, töø bôø beân naøy cuûa doøng soâng vöôït qua ñeán bôø beân kia, tuøy yù daïo chôi khaép nôi. Nhö vaäy voâ löôïng voâ bieân höõu tình nöông töïa vaøo Thaùnh ñaïo, töø bôø beân naøy laø sinh töû ñeán bôø beân kia laø Nieát-baøn, töï taïi daïo chôi thöôûng thöùc, cho neân taùm Thaùnh ñaïo gioáng nhö thuyeàn beø. Nhö trong kinh noùi: "Coù taùm Thaéng xöù, coù möôøi Bieán xöù". Hoûi: Taùm vaø möôøi loaïi aáy cuõng ñaõ goïi laø Xöù, taïi sao chæ coù möôøi hai xöù? Ñaùp: Taùm vaø möôøi loaïi aáy ñeàu thaâu nhieáp ôû trong möôøi hai xöù naøy, nghóa laø töï taùnh cuûa noù cuøng coù töông öng töùc laø YÙ xöù-Phaùp xöù naøy thaâu nhieáp.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74 412

Nhö trong kinh noùi: "Coù boán xöù voâ Saéc, ñoù laø khoâng voâ bieân xöù, thöùc voâ bieân xöù, voâ sôû höõu xöù, Phi töôûng phi phi töôûng xöù". Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân ñoái vôùi boán voâ Saéc duøng thanh Xöù ñeå noùi? Ñaùp: Vì phaù boû caùi chaáp giaûi thoaùt cuûa ngoaïi ñaïo, nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo chaáp boán voâ Saéc laø boán Nieát-baøn: 1. Chaáp khoâng voâ bieân xöù goïi laø Nieát-baøn voâ thaân. 2. Chaáp Thöùc voâ bieân xöù goïi laø Nieát-baøn Voâ bieân yù. 3. Chaáp voâ sôû höõu xöù goïi laø Nieát-baøn Tònh tuï. 4. Chaáp Phi töôûng phi phi töôûng xöù goïi laø Nieát-baøn Theá gian Tuøy- ñoå-ba. Vì phaù boû chaáp tröôùc Nieát-baøn cuûa ngoaïi ñaïo nhö vaäy, cho neân noùi boán Voâ Saéc goïi laø nôi sinh chöù khoâng phaûi laø giaûi thoaùt thöïc söï, giaûi thoaùt thöïc söï thì môùi` goïi laø Nieát-baøn. Nhö trong kinh noùi: "Laïi coù hai xöù: 1. Voâ töôûng höõu tình xöù. 2. Phi töôûng phi phi töôûng xöù". Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân noùi ñeán hai Xöù naøy? Ñaùp: Vì phaù boû caùi töôùng giaûi thoaùt cuûa ngoaïi ñaïo, nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo ñoái vôùi hai xöù naøy khôûi leân caùi töôûng veà giaûi thoaùt, vì phaù boû caùi töôûng aáy cho neân Ñöùc Phaät noùi hai xöù naøy goïi laø nôi sinh chöù khoâng phaûi laø giaûi

thoaùt thöïc söï. Laïi nöõa, vì phaù boû caùi töôûng khoâng trôû laïi cuûa ngoaïi Ñaïo, nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo ñoái vôùi hai Xöù naøy khôûi leân caùi töôûng khoâng trôû laïi. Vì phaù boû caùi töôûng aáy cho neân Ñöùc Phaät noùi hai xöù naøy goïi laø nôi lui suït trôû laïi, nghóa laø ôû nôi aáy maát ñi lui suït trôû laïi caùc coõi-caùc neõo-caùc sinh loaïi, löu chuyeån trong sinh töû khoâng coù haïn lyø chaám döùt. Laïi nöõa, vì phaù boû caùi töôûng khoâng tan hoaïi cuûa ngoaïi ñaïo, nghóa laø caùc ngoaïi ñaïo chaáp hai xöù naøy laø giaûi thoaùt thöïc söï khoâng coøn tan hoaïi, vì phaù boû caùi chaáp aáy cho neân Ñöùc Phaät noùi hai xöù naøy laø nôi tan hoaïi, nghóa laø töø nôi aáy maát ñi roài phaân taùn höôùng veà caùc coõi-caùc neõo- caùc sinh loaïi-löu chuyeån trong sinh töû khoâng coù haïn kyø chaám döùt. Neáu töø coõi trôøi Voâ töôùng höõu tình maát ñi thì quyeát ñònh tan hoaïi rôi vaøo coõi Duïc maø thoï sinh; neáu töø Phi töôûng phi phi töôûng xöù maát ñi, khoâng phaûi laø Thaùnh thì tan hoaïi rôi vaøo ñòa döôùi maø thoï sinh. Laïi nöõa, quaùn xeùt hai xöù naøy coù thoï löôïng laâu daøi, caùc ngoaïi ñaïo ñeàu chaáp laø giaûi thoaùt; chæ laø nôi thoï sinh cuûa caùc dò sinh coù thoï löôïng laâu daøi, khoâng coù nôi naøo vöôït quaù coõi trôøi Voâ töôûng, nghóa laø thoï löôïng

cuûa coõi aáy laø naêm traêm Ñaïi kieáp; nôi thoï sinh cuûa taát caû höõu tình coù thoï löôïng laâu daøi, khoâng coù nôi naøo vöôït quaù Phi töôûng phi phi töôûng xöù, nghóa laø thoï löôïng nôi aáy laø taùm vaïn Ñaïi kieáp. Vì loaïi tröø caùi chaáp giaûi thoaùt naøy cuûa ngoaïi ñaïo, cho neân Ñöùc Phaät noùi hai xöù naøy goïi laø nôi sinh chöù khoâng phaûi laø thöïc söï giaûi thoaùt. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät ôû nôi khaùc duøng hai teân goïi maø noùi: 1. Goïi laø höõu tình cö. 2. Goïi laø Thöùc truù. Ñoái vôùi hai xöù naøy cuõng noùi ñeán hai teân goïi: 1. Goïi laø Höõu tình cö. 2. Goïi laø Xöù. Vì vaäy, ñoái vôùi hai xöù naøy duøng thanh xöù maø noùi, nghóa laø nôi thoï sinh. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät noùi caùc Thöùc truù nhaát ñònh laø höõu tình cö. Coù Höõu tình cö maø khoâng phaûi laø Thöùc truù, nghóa laø hai Xöù naøy hieån baøy roõ raøng chöù khoâng phaûi laø khoâng coù Xöù naøy, cho neân noùi teân goïi laø Xöù, töùc laø nghóa veà nôi cö truù cuûa höõu tình. Nhö trong Kinh noùi: “ Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät thöa lôøi nhö vaäy: Thöa Ñaïi ñöùc Theá Toân! Thi thieát caùc Xöù laø khoâng coù gì cao hôn, ñoù laø möôøi hai Xöù thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp. Ñaây laø trí kieán cuûa Ñöùc Theá Toân chöù khoâng coù trí kieán naøo khaùc, vöôït qua trí kieán naøy laïi khoâng coù phaùp naøo thaáy bieát. Neáu coù Sa-moân, Baø la moân… hieåu roõ phaùp vöôït quaù Ñöùc Theá Toân thì ñieàu naøy khoâng bao giôø coù”. Hoûi: Toân giaû Xaù-lôïi-töû laøm sao coù theå bieát möôøi hai xöù naøy thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp, maø ca ngôïi Ñöùc Phaät raèng hti thieát caùc xöù laø khoâng coù gì cao hôn? Ñaùp: Nhôø vaøo giaùo thuyeát cho neân bieát, nghóa laø Xaù-lôïi-töû ñaït ñöôïc boán chöùng tònh, ñoái vôùi phaùp maø Ñöùc Phaät ñaõ noùi quyeát ñònh tin nhaän, ñaõ töøng nghe Ñöùc Theá Toân noùi möôøi hai xöù thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp, do vaäy maø bieát ñöôïc. Hoûi: Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi hai xöù chæ coù trí veà giaùo thuyeât chöù khoâng coù trí veà chöùng ñaéc chaêng? Ñaùp: Cuõng coù trí veà chöùng ñaéc, nghóa laø Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi

hai xöù cuõng coù naêng löïc chöùng bieát töøng Xöù moät khoâng traùi ngöôïc. Hoûi: Ñöùc Phaät vaø Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi hai xöù, ñeàu coù naêng löïc chöùng bieát töøng xöù moät khoâng traùi ngöôïc, vaäy thì Ñöùc Phaät vaø Xaù-lôïi-töû coù gì sai bieät? Ñaùp: Ñöùc Phaät coù naêng löïc ñoái vôùi phaùp cuûa möôøi hai xöù naøy,

chöùng bieät töï töôùng, vaø coïng töôùng cuûa töøng xöù moät; Toân giaû Xaù-lôïi- töû ñoái vôùi phaùp phaùp cuûa möôøi hai xöù naøy, chæ coù naêng löïc chöùng bieát coïng töôùng cuûa töøng Xöù moät, ñoái vôùi töï töôùng cuûa noù chöa coù naêng löïc chöùng bieát ñuùng nhö thaät theo töøng Xöù moät, nghóa laø coù voâ löôïng caùc Xöù sai bieät, ñeàu thaâu nhieáp vaøo trong möôøi hai xöù naøy, maø Xaù-lôïi-töû caàn phaûi coù ngöôøi khaùc bieåu hieän roõ raøng, thì môùi coù theå bieát ñöôïc. Laïi nöõa, Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi ahi Xöù maø chöùng bieát töøng xöù moät laø do ngöôøi khaùc daïy baûo daãn daét; Ñöùc Phaät ñoái vôùi möôøi hai Xöù, chöùng bieát töøng Xöù moät ñeàu do naêng löïc töï mình giaùc ngoä chöù khoâng nhôø vaøo ngöôøi khaùc daïy baûo. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät ñoái vôùi möôøi hai Xöù. coù ñuû Nhaát thieùt trí-Nhaát thieát chuûng trí; Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi hai Xöù chæ coù Nhaát thieát trí, khoâng coù nhaát thieát chuûng trí. Laïi nöõa, Ñöùc Phaät ñoái vôùi möôøi hai xöù khoâng döïa vaøo saùu Thöùc maø coù naêng löïc chöùng bieát chæ coù nhö vaäy; Toân giaû Xaù-lôïi-töû ñoái vôùi möôøi hai xöù, caàn phaûi döïa vaøo saùu Thöùc môùi coù theå chöùng bieát chæ coù nhö vaäy. Nghóa laø Xaù-lôïi-töû daáy leân yù nieäm nhö vaäy: “Taát caû Thöùc thaân chæ coù saùu loaïi Thöùc thaân chaéc chaén coù sôû y-sôû duyeân, sôû y-sôû duyeân naøy chaéc chaén coù möôøi hai, cho neân möôøi hai Xöù khoâng taêng-khoâng giaûm”. Laïi nöõa, Toân giaû Xaù-lôïi-töû tuy ñoái vôùi möôøi hai Xöù chöùng bieát töøng xöù moät, maø caàn phaûi tö duy tröôùc veà phaùp maø Ñöùc Phaät ñaõ noùi, nghóa laø tröôùc tieân Ñöùc Phaät noùi veà teân goïi cuûa möôøi hai xöù, sau ñoù tuøy theo teân goïi naøy maø phaân bieät töøng xöù moät. Ñöùc Phaät Toân phaân bieät möôøi moät Xöù roài, luùc aáy Xaù-lôïi-töû aáy leân yù nghó nhö vaäy: “Möôøi moät xöù tröôùc ñaõ khoâng thaâu nhieáp thì phaùp nhaát ñònh phaûi thaâu nhieáp ôû taïi Phaùp xöù cuoái cuøng”. Vì vaäy thöa roõ lôøi naøy: “Thöa Ñaïi ñöùc Theá Toân! Thi thieát caùc caùc xöù laø khoâng coù gì cao hôn, ñoù laø möôøi hai xöù thaâu nhieáp taát caû caùc phaùp”. Bôûi vì Ñöùc Theá Toân chöùng bieát töôùng cuûa möôøi hai xöù, khoâng do tö duy veà giaùo thuyeát cuûa ngöôøi khaùc ñaõ noùi; Xaù-lôïi-töû tuy coù naêng löïc chöùng bieát veà töôùng cuûa möôøi hai xöù, maø so vôùi trí Phaät thì coù sai bieät raát nhieàu, cho neân toân xöng Ñöùc Phaät laø Voâ Thöôïng Toân. Naêm Uaån, ñoù laø Saéc uaån-Thoï uaån-Töôûng uaån-haønh uaån-thöùc uaån. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì phaân bieät roäng veà nghóa trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: “Coù naêm Uaån, ñoù laø Saéc uaån cho ñeán Thöùc uaån”. Tuy noùi nhö vaäy maø khoâng giaûi thích roäng ra, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa laäu naøy, kinh aáy khoâng giaûi thích thì nay caàn phaûi giaûi thích, cho neân soaïn ra

phaàn luaän naøy. Hoûi: Saéc uaån laø theá naøo? Ñaùp: Nhö trong kinh noùi: “Caùc saéc voán coù ñeàu laø boán Ñaïi chuûng vaø do boán Ñaïi chuûng taïo ra”. Kinh khaùc laïi noùi: “Theá naøo laøSaéc uaån? Ñoù laø caùc saéc voán coù, hoaëc quaù khöù-hoaëc vò lai-hoaëc hieän taïi, hoaëc trong, hoaëc ngoaøi, hoaëc thoâ-hoaëc teá, hoaëc keùm-hoaëc hôn, hoaëc xa-hoaëc gaàn. Nhö vaäy taát caû toùm löôïc laøm thaønh moät tuï goïi laø Saéc uaån, cho ñeán Thöùc uaån noùi roäng ra cuõng nhö vaäy”. Trong A-tyø-ñaït-ma ñöa ra caùch noùi naøy: “Theá naøo laø Saéc uaån? Ñoù laø möôøi Saéc xöù vaø saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp, thì goïi laø saéc uaån”. Hoûi: Ba nôi noùi nhö vaäy thì nghóa coù gì khaùc nhau? Ñaùp: Ñeàu vì ngaên chaën toâng chæ cuûa ngöôøi khaùc ñaõ noùi. Hoûi: Nhö trong kinh noùi: “Caùc saéc voán coù ñeàu laø boán Ñaïi chuûng vaø boán Ñaïi chuûng taïo ra”. Ñaây laø ngaên chaën toâng chæ naøo ñaõ noùi? Ñaùp: Ñaây laø ngaê chaën luaän thuyeát cuûa Giaùc Thieân..., nghóa laø Ñöùc Phaät quaùn saùt trong ñôøi vò lai, coù Giaùc Thieân... seõ ñöa ra caùch noùi naøy: Ngoaøi boán Ñaïi chuûng khoâng coù sôû taïo sai khaùc. Vì ngaên chaën yù ñoù cho neân ñöa ra caùch noùi naøy: Caùc saéc voán coù ñeàu laø boán Ñaïi chuûng vaø do boán Ñaïi chuûng taïo ra. Hieån baøy Ñaïi chuûng coù saéc ñöôïc taïo ra. Hoûi: Kinh khaùc laïi noùi: Caùc saéc voán coù, hoaëc quaù khöù-hoaëc vò lai- hoaëc hieän taïi, cho ñeán noùi roäng ra”. Ñaây laø ngaên chaën toâng chæ naøo ñaõ noùi? Ñaùp: Ñaây laø ngaên chaën ngoaïi ñaïo ñaõ noùi, nghóa laø thôøi Ñöùc Phaät taïi theá coù ngoaïi ñaïo xuaát gia teân goïi laø Tröôïng keá, baùc boû khoâng coù quaù khöù-vò lai. Vì ngaên chaën yù ñoù cho neân Ñöùc Theá Toân noùi caùc saéc voán coù hoaëc quaù khöù-hoaëc vò lai-hoaëc hieän taïi, cho ñeán noùi roäng ra. Hieån baøy coù saéc quaù khöù-vò lai.... Hoûi: trong A-tyø-ñaït-ma ñöa ra lôøi noùi nhö vaäy: “Theá naøo laø Saéc uaån? Ñoù laø möôøi Saéc xöù vaø saéc do phaùp xöù thaâu nhieáp”. Ñaây laø ngaên chaën toâng chæ naøo ñaõ noùi? Ñaùp: Ñaây laø ngaên chaën luaän thuyeát cuûa phaùi Thí Duï, nghóa laø phaùi Thí Duï baùc boû khoâng coù saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp. Ñieàu naøy Toân giaû Phaùp Cöùu cuõng noùi: “Caùc saéc voán coù ñeàu laø sôû y-sôû duyeân cuûa naêm Thöùc thaân, laøm sao laø saéc maø khoâng phaûi laø sôû y-sôû duyeân cuûa naêm Thöùc thaân?” vì ngaên chaën yù ñoù cho neân ñöa ra caùch noùi naøy: Theá naøo laø Saéc uaån? Ñoù laø möôøi Saéc xöù vaø saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp. Hoûi: Neáu caùc saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp laø thaät coù, thì Toân giaû Phaùp Cöùu ñaõ noùi neân thoâng hieåu theá naøo?

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74 416

Ñaùp: Khoâng nhaát ñònh phaûi thoâng hieåu, bôûi vì khoâng phaûi laø trong ba Taïng. Neáu nhaát ñònh phaûi thoâng hieåu thì neân söûa laïi caùch noùi aáy, caùc saéc voán coù ñeàu laø sôû y cuûa naêm Thöùc vaø sôû duyeân cuûa saùu Thöùc, saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp tuy khoâng phaûi laø sôû y-sôû duyeân cuûa naêm Thöùc, maø laø saéc do sôû duyeân cuûa yù thöùc thaâu nhieáp. Laïi nöõa, saéc do Phaùp xöù thaâu nhieáp döïa vaøo boán Ñaïi chuûng maø ñöôïc sinh khôûi, vì vaäy töø sôû y maø noùi laø ôû trong sôû duyeân cuûa Thaân thöùc, cho neân Toân giaû aáy noùi cuõng khoâng sai. Hoûi: Thoï uaån laø theá naøo? Ñaùp: Saùu Thoï cuûa thaân, nghóa laø nhaõn xuùc maø sinh ra Thoï, cho ñeán YÙ xuùc maø sinh ra Thoï. Trong kinh vaø

A-tyø-ñaït-ma ñeàu ñöa ra caùch noùi naøy. Hoûi: Töôûng uaån laø theá naøo? Ñaùp: Saùu Töôûng cuûa thaân, nghóa laø nhaõn xuùc maø sinh ra Töôûng, cho ñeán YÙ xuùc maø sinh ra Töôûng. Trong kinh vaø A-tyø-ñaït-ma ñeàu ñöa ra caùch noùi naøy. Hoûi: Haønh uaån laø theá naøo? Ñaùp: Trong kinh noùi ñaây laø saùu Tö cuûa thaân, nghóa laø Nhaõn xuùc maø sinh ra Tö, cho ñeán YÙ xuùc maø sinh ra Tö. Trong A-tyø-ñaït-ma noùi Haønh uaån naøy toùm löôïc coù hai loaïi, ñoù laø töông öng haønh vaø baát töông öng haønh, cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân ôû trong Haønh uaån töông öng-baát töông öng, chæ noùi ñeán Tö laø Haønh uaån chöù khoâng phaûi laø Hnaøh khaùc? Ñaùp: Tö ôû trong phaùp thi thieát Haønh uaån laø ñöùng ñaàu baäc nhaát, Tö coù theå daãn daét-thaâu nhieáp-nuoâi lôùn caùc Haønh, cho neân Ñöùc Phaät chæ noùi ñeán Tö; nhö AÙi trong phaùp thi thieát Taäp ñeá laø ñöùng ñaàu baäc nhaát, AÙi coù theå daãn daét-thaâu nhieáp-nuoâi lôùn caùc Taäp, cho neân Ñöùc Phaät chæ noùi veà AÙi. Laïi nöõa, taïo taùc höõu vi cho neân goïi laø Haønh; Tö laø taùnh taïo taùc, phaùp khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân Ñöùc Phaät chæ noùi Tö laø Haønh uaån. Hoûi: Thöùc uaån laø theá naøo? Ñaùp: Saùu Thöùc cuûa thaân, nghóa laø Nhaõn thöùc cho ñeán YÙ thöùc. Trong kinh vaø A-tyø-ñaït-ma ñeàu ñöa ra caùch noùi naøy. Nhö vaäy goïi laø boån taùnh töôùng phaàn-töï Theå ngaõ vaät-töï taùnh cuûa caùc uaån. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nay seõ noùi ñeán nguyeân côù. Hoûi: Vì sao goïi laø Uaån, uaån laø nghóa gì? Ñaùp: nghóa veà tuï laø nghóa cuûa uaån, nghóa veà hôïp laø nghóa cuûa Uaån, nghóa veà tích laø nghóa cuûa Uaån, nghóa veà löôïc laø nghóa cuûa Uaån. Neáu thi

thieát veà thôøi gian thì thi thieát veà uaån, neáu nhieàu taêng ngöõ thì taêng ngöõ veà uaån. Nghóa veà tuï laø nghóa cuûa uaån, nghóa laø caùc saéc voán coù, hoaëc quaù khöù-hoaëc vò lai-hoaëc hieän taïi, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc xa, hoaëc gaàn. Nhö vaäy taát caû toång hôïp laøm thaønh moät tuï kieán laäp laøm saéc uaån. Cho ñeán Thöùc uaån coù nghóa veà tuï cuõng nhö vaäy. Nghóa veà hôïp laø nhgiaõ cuûa Uaån, nghóa laø caùc saéc voán coù, hoaëc quaù khöù, hoaëc vò lai-hoaëc hieän taïi, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc xa-hoaëc gaàn. Nhö vaäy taát caû toång hôïp laøm thaønh moät taäp hôïp kieán laäp laøm Saéc uaån. Cho ñeán Thöùc uaån coù nghóa veà hôïp cuõng nhö vaäy. Nghóa veà tích laø nghóa cuûa Uaån, nhö caùc loaïi ñoà vaät toång hôïp laøm thaønh moät taäp hôïp kia laäp laøm Saéc uaån. Cho ñeán Thöùc uaån coù nghóa veà tích cuõng nhö vaäy. Nghóa veà löôïc laø nghóa cuûa Uaån, nghóa laø caùc saéc voán coù, hoaëc quaù khöù-hoaëc vò lai-hoaëc hieän taïi, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc xa-hoaëc gaàn. Nhö vaäy taát caû toång hôïp löôïc bôùt moät xöù kieán laäp laøm Saéc uaån. Cho ñeán Thöùc uaån coù nghóa veà löôïc cuõng nhö vaäy. Hoûi: Caùc saéc quaù khöù-vò lai-hieän taïi coù theå löôït bôùt tích tuï chaêng? Ñaùp: Tuy khoâng coù theå löôït bôùt tích tuï cuûa Theå aáy, maø coù theå löôïc bôùt tích tuï cuûa teân goïi aáy, cho ñeán Thöùc uaån neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì voâ vi cuõng phaûi kieán laäp Uaån, bôûi vì teân goïi cuûa caùc voâ vi coù theå löôït bôùt tích tuï? Ñaùp: Caùc phaùp höõu vi coù taùc duïng cho neân coù nghóa löôïc bôùt tích tuï, tuy Theå coù luùc khoâng theå löôïc bôùt tòch tuï, maø löôïc bôùt tích tuï cuûa

teân goïi aáy kieán laäp caùc Uaån nhö Saéc; caùc phaùp voâ vi khoâng coù taùc duïng cho neân khoâng coù nghóa löôïc bôùt tích tuï, tuy coù theå löôïc bôùt tích tuï cuûa teân goïi aáy, maø khoâng coù theå kieán laäp laøm uaån. Neáu thi thieát veà thôøi gian thì thi thieát veà Uaån, nghóa laø Saéc uaån coù theå thi thieát coù ba ñôøi, cho ñeán Thöùc uaån cuõng coù theå thi thieát bôûi vì coù ba ñôøi. Neáu nhieàu taêng ngöõ thì taêng ngöõ veà Uaån, nhö nhieàu taøi vaät goïi laø Uaån taøi vaät, nhieàu thoùc ñaäu goïi laø Uaån thoùc ñaäu, nhieàu quaïn lính goïi laø Uaån quaân lính, tuy raát nhieàu ngöôøi khoâng choàng vai leân nhau, maø cuøng chung moät coâng vieäc cho neân goïi laø quaïn lính. Nhö vaäy caùc cöïc vi cuûa saéc nhö caâu-chi, na-döõu-da... tuy caùch xa nhau maø bôûi vì gioáng nhau cho neân hôïp laïi kieán laäp laøm Saéc uaån; cho ñeán Thöùc uaån coù voâ löôïng saùt-na tuy caùch xa nhau, maø bôûi vì gioáng nhau cho neân hôïp laïi kieán laäp laøm Thöùc uaån. Hoûi: Neáu nhieàu taêng ngöõ laø taêng ngöõ veà Uaån, thì ñoù laø coù moät cöïc

vi goïi laø Saéc uaån hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng phaûi laø moät cöïc vi coù theå kieán laäp Saéc uaån, neáu kieán laäp Saéc uaån thì caàn phaûi nhieàu cöïc vi. Laïi coù ngöôøi noùi: Bôûi vì moãi moät cöïc vi coù töôùng cuûa Uaån, cho neân cuõng coù theå phaân bieät kieán laäp laø Saéc uaån, neáu moät cöïc vi khoâng coù töôùng cuûa Saéc uaån, thì tuï taäp raát nhieàu cuõng seõ khoâng phaûi laø Uaån. Caùc Luaän sö A-tyø-ñaït-ma noùi: "neáu quaùn saùt Uaån laø giaû taïm thì neân ñöa ra caùch noùi naøy: Moät cöïc vi laø phaàn ít cuûa moät Giôùi-moät xöù-moät Uaån. Neáu khoâng quaùn saùt Uaån laø giaû taïm thì neân ñöa ra caùch noùi naøy: Moät cöïc vi laø moät Giôùi-moät Xöù-moät Uaån. Nhö ngöôøi ôû teân ñoáng thoùc laáy moät haït thoùc, ngöôøi khaùc hoûi raèng oâng laáy nôi naøo? ngöôøi aáy neáu quan saùt ñoáng thoùc thì neân ñöa ra lôøi Ñaùp naøy: Toâi laáy moät haït thoùc ôû taïi ñoáng thoùc. Neáu khoâng quan saùt ñoáng thoùc thì seõ ñöa ra lôøi Ñaùp naøy. Toâi ñang gom thoùc. Cho ñeán Thöùc uaån trong moãi moät saùt-na, hoûi-Ñaùp cuõng nhö vaäy. Nhö vaäy, ñaõ giaûi thoaùt veà teân goïi chung cuûa caùc uaån, nay caàn phaûi phaân bieät veà thöù töï cuûa caùc uaån. Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân tröôùc tieân noùi ñeán Saéc uaån, cho ñeán cuoái cuøng noùi veà Thöùc uaån? Ñaùp: Bôûi vì tuøy thuaän vaên töø maø giaûi thích bieåu hieän veà töôùng. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy thuaän vôùi phaùp theo thöù töï ngöôøi noùi-ngöôøi tieáp nhaän- ngöôøi giöõ gìn. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy thuaän vôùi phaùp theo thöù töï ngöôøi noùi- ngöôøi tieáp nhaän-ngöôøi giöõ gìn. Laïi nöõa, bôûi vì tuøy thuaän vôùi phaùp theo thöù töï thoâ-teá, nghóa laø trong naêm Uaån thì Saéc uaån laø thoâ nhaát cho neân Ñöùc Phaät noùi tröôùc, ôû trong boán Uaån thì Thoï uaån laø khoâ nhaát cho neân noùi tieáp sau Saéc. Hoûi: Boán Uaån nhö Thoï khoâng coù phöông xöù-khoâng coù hình chaát, laøm sao coù theå noùi laø coù thoâ-coù teá? Ñaùp: Tuy khoâng coù phöông xöù-khoâng coù hình chaát, maø döïa vaøo haønh töôùng ñeå kieán laäp teân goïi thoâ-teá. Nhö theá gian coù noùi: Tay chaân toâi ñau, ñaàu buïng toâi ñau, thaân theá toâi ñau. Ñau chính laø Thoï, bôûi vì Thoï gioáng nhö Saéc coù theå thi thieát, cho neân ñoái vôùi Uaån khoâng coù saéc noùi Thoï laø thoâ nhaát. ÔÛ

trong ba Uaån thì Töôûng laø thoâ nhaát, caùc Töôûng veà nam- nöõ... deã daøng bieát roõ, cho neân noùi tieáp sau Thoï. ÔÛ trong hai Uaån thì Haønh uaån laø töôùng thoâ, caùc töôùng veà tham-saân-si... deã daøng nhaän bieát, cho neân noùi tieáp sau Töôûng. Thöùc uaån laø vi teá nhaát, choïn laáy toaøn boä töôùng cuûa caûnh, khoù nhaän bieát roõ raøng cho neân noùi sau cuøng. Laïi nöõa, töø voâ thæ ñeán nay nam-nöõ ñoái vôùi saéc laïi yeâu thích nhau cho neân tröôùc tieân noùi veà Saéc; traûi qua Saéc maø yeâu thích nhau do tham

caûm nhaän veà vò cho neân tieáp theo noùi ñeán Thoï; tham caûm nhaän vò naøy do yù töôûng ñieân ñaûo cho neân tieáp theo noùi ñeán Töôûng; yù töôûng ñieân ñaûo naøy do phieàn naõo sinh khôûi cho neân tieáp theo noùi ñeàn Haønh; taát caû phieàn naõo döïa vaøo Thöùc maø sinh khôûi caùc Thöùc nhieãm oâ cho neân cuoái cuøng noùi ñeán Thöùc. Laïi nöõa, hai loaïi quaùn veà saéc laø cöûa ngoõ Cam-loà tieán vaøo Phaät phaùp, ñoù laø quaùn Baát tònh vaø Trì töùc nieäm, cho neân tröôùc tieân noùi veà Saéc. Ñaõ quaùn veà saéc roài thì coù theå thaáy loãi laàm cuûa Thoï, cho neân tieáp theo noùi veà Thoï. Thaáy loãi laàm cuûa Thoï roài suy nghó khoâng ñieân ñaûo, cho neân tieáp theo noùi veà Töôûng. Suy nghó khoâng ñieân ñaûo thì phieàn naõo khoâng sinh khôûi, cho neân tieáp theo noùi veà Haønh. Khoâng coù phieàn naõo cho neân Thöùc seõ thanh tònh, vì vaäy cuoái cuøng noùi veà Thöùc. Laïi nöõa, Saéc uaån nhö ñoà chöùa, laøm sôû y-sôû duyeân cho Uaån khoâng coù saéc, cho neân noùi ñeán tröôùc tieân. Thoï nhö aên uoáng laø ñích thöïc do tham, cho neân tieáp theo noùi ñeán Thoï. Töôûng nhö muøi vò hoã trôï, do suy nghó ñieân ñaûo maø tham ñaém caùc Thoï, cho neân tieáp theo noùi veà Töôûng. Haønh nhö ngöôøi ñaàu beáp, caùc nghieäp-phieàn naõo coù theå coù taïo taùc, cho neân tieáp theo noùi veà Haønh. Thöùc nhö ngöôøi aên, coù theå phaân bieät roõ raøng caùc caûnh, cho neân cuoái cuøng noùi ñeán Thöùc. Laïi nöõa, döïa vaøo coõi-ñòa cho neân noùi naêm Uaån coù tröôùc-sau. Nghóa laø trong coõi Duïc coù töôùng cuûa caùc Saéc ham muoán tuyeät vôùi hieån baøy roõ raøng, cho neân tröôùc tieân noùi veà Saéc; trong caùc Tónh löï coù töôùng cuûa caùc Thoï nhö vui möøng-yeâu thích... hieån baøy roõ raøng, cho neân tieáp theo noùi veà Thoï; Ba voâ Saéc tröôùc choïn laáy caùc töôùng nhö khoâng..., töôùng cuûa Töôûng hieän baøy roõ raøng, cho neân tieáp theo noùi veà Töôûng; trong ñòa Höõu Ñaûnh thì Tö laø töôùng cuûa Haønh thuø thaéng nhaát, hieån baøy roõ raøng cho neân tieáp theo noùi veà Haønh; boán loaïi nhö Saéc... töùc laø boán Thöùc truù, Thöùc laø naêng y cho neân noùi ñeán cuoái cuøng. Hoûi: Naêm Uaån höõu vi ñeàu phaûi goïi laø Haønh, taïi sao ñoái vôùi moät Uaån rieân bieät kieán laäp teân goïi cuûa Haønh? Ñaùp: Nhö möôøi taùm Giôùi tuy ñeàu laø phaùp, maø chæ kieán laäp teân goïi Phaùp giôùi ñoái vôùi moät Giôùi, noùi roäng ra cho ñeán ba Baûo-ba Quy tuy ñeàu laø phaùp, maø chæ kieán laäp moät Phaùp baûo-Phaùp quy. Nhö vaäy naêm Uaån tuy ñeàu laø Haønh, maø chæ kieán laäp teân goïi Haønh uaån ñoái vôùi moät Uaån cuõng khoâng coù gì sai. Laïi nöõa, Haønh uaån coù moät teân goïi, uaån khaùc coù hai teân goïi: 1. Teân goïi gioáng nhau, ñoù laø naêm loaïi Uaån ñeàu laø Haønh. 2. Teân goïi gioáng nhau vaø khoâng gioáng nhau,

teân goïi gioáng nhau

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74 420

nhö tröôùc noùi, teân goïi khoâng gioáng nhau ñoù laø boán Uaån coøn laïi muoán laøm cho deã daøng hieåu roõ ñeå hieån baøy teân goïi khoâng gioáng nhau, Haønh uaån laïi khoâng coù teân goïi khoâng gioáng nhau, cho neân chæ hieån baøy teân goïi gioáng nhau, vì vaäy laø Haønh Uaån. Laïi nöõa, sinh khôûi töôùng sinh cuûa taát caû caùc Haønh chæ do Uaån naøy thaâu nhieáp, cho neân moät mình noù goïi laø Haønh uaån. Laïi nöõa, boán töôùng höõu vi laø ngoïn côø ñaùnh daáu cuûa taát caû caùc haønh, löïa choïn phaân bieät höõu vi khaùc vôùi voâ vi, töôùng aáy chæ do uaån naøy thaâu nhieáp, cho neân moät mình noùi goïi laø Haønh uaån. Laïi nöõa, danh-cuù-vaên thaân giaûi thích bieåu hieän roõ raøng taùnh töôùng cuûa caùc haønh coù taùc duïng sai bieät, khieán cho deã daøng hieåu roõ, ba loaïi aáy chæ do Uaån naøy thaâu nhieáp, cho neân moät mình noùi goïi laø Haønh uaån. Laïi nöõa, hieåu roõ taát caû caùc Haønh ñeàu laø khoâng-Voâ ngaõ- khoâng giaûi thoaùt moân, do Uaån naøy thaâu nhieáp cho neân moät mình noù goïi laø Haønh uaån. Hoûi: Coù theå chaáp caùc haønh laø Ngaõ-Ngaõ sôû, Taùt-ca-da kieán cuõng do Uaån naøy thaâu nhieáp, taïi sao Uaån naøy khoâng goïi laø Ngaõ uaån? Ñaùp: Taùt-ca-da kieán laø chaáp tröôùc hö voïng, khoâng phi hôïp vôùi Thaät töôùng cuûa caùc Haønh maø hieåu bieát, cho neân Uaån naøy khoâng kieán laäp teân goïi cuûa Ngaõ khoâng giaûi thoaùt moân hieåu roõ Thaät töôùng cuûa Haønh, vì vaäy Uaån naøy döïa vaøo ñoù maø goïi laø Haønh. Laïi nöõa, phaân bieät töï töôùng vaø coïng töôùng cuûa caùc Haønh, an laäp töï töôùng vaø coïng töôùng cuûa caùc Haønh, phaù boû ngu muoäi veà töï taùnh vaø ngu muoäi veà sôû duyeân, ñoái vôùi taát caû caùc Haønh khoâng taêng khoâng giaûm, tueä hieåu bieát ñuùng nhö thaät chæ do Uaån naøy thaâu nhieáp, cho neân goïi laø Haønh uaån, Uaån khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân kieán laäp teân goïi rieâng bieät. Laïi nöõa, Uaån naøy thaâu nhieáp nhieàu Haønh cho neân goïi laø Haønh thaâu nhieáp, nhieàu Haønh ñoù laø trong Uaån naøy coù Haønh töông öng-baát töông öng, Haønh coù sôû y-khoâng coù sôû y, Haønh coù sôû duyeân-khoâng coù sôû duyeân, Haønh coù haønh töôùng-khoâng coù haønh töôùng, Haønh coù caûnh giaùc- khoâng coù caûnh giaùc; Uaån khaùc thì khoâng nhö vaäy, cho neân kieán laäp teân goïi rieâng bieät. Laïi nöõa, Haønh goïi laø taïo taùc, trong phaùp höõu vi coù naêng löïc taïo taùc thì Tö laø thuø thaéng nhaát, Tö chæ thaâu nhieáp vaøo trong Haønh uaån naøy, cho neân Haønh uaån naøy moät mình noù goïi laø Haønh. Hoûi: Caùc taâm sôû trong nhöõng Ñaïi ñòa... taïi sao kieán laäp rieâng bieät Thoï-Töôûng laøm Uaån, nhöûng taâm sôû phaùp khaùc khoâng kieán laäp rieâng bieät? Ñaùp: Hieáp Toân giaû noùi: “Chæ rieâng Ñöùc Phaät thoâng ñaït veà taùnh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74 421

töôùng cuûa caùc phaùp coù taùc duïng sai bieät, neáu phaùp coù theå moät mình kieán laäp Uaån thì moät mình kieán laäp uaån, neáu phaùp khoâng coù theå moät mình kieán laäp Uaån thì cuøng nhau kieán laäp Uaån, cho neân khoâng caàn phaûi

vaën hoûi". Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán duøng töôùng khaùc-vaên khaùc ñeå trang nghieâm ñoái vôùi nghóa cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø neáu Ñöùc Phaät duøng töôùng khaùc-vaên khaùc ñeå trang nghieâm ñoái vôùi nghóa thì ngöôøi tieáp nhaän giaùo hoùa seõ vui möøng thoï trì maø khoâng sinh ra chaùn ngaùn meät moûi. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán hieån baøy hai caùnh cöûa-hai phöông thöùc, hai baäc theàm-hai böôùc chaân, hai ngoïn ñuoác-hai vaàng saùng, hai caûnh vaät-hai hình aûnh, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nghóa laø nhö Thoï-Töôûng ñeàu taùch bieät kieán laäp uaån, taâm sôû phaùp khaùc hôïp laïi kieán laäp Haønh uaån, Thoï-Töôûng cuõng phaûi hôïp laïi kieán laäp laøm Uaån. Nhö vaäy thì ñuùng ra Uaån phaûi coù voâ löôïng, hoaëc chæ coù ba ñeå hieån baøy hai caùnh cöûa cho ñeán hai hình aûnh, do ñoù Uaån coù naêm chöù khoâng theâm-khoâng bôùt. Laïi nöõa, Ñöùc Theá Toân muoán bieåu hieän hai Moân cuûa phaùp quan troïng, vì vaäy kieán laäp rieâng bieät Thoï-Töôûng laøm Uaån, nghóa laø caùc taâm sôû coù luùc laø caên taùnh, coù luùc khoâng phaûi laø caên taùnh. Neáu noùi Thoï taùch bieät kieán laäp Uaån thì neân bieát ñaõ noùi taâm sôû laø caên, neáu noùi Töôøng taùch bieät kieán laäp uaån thì neân bieát ñaõ noùi taâm sôû khoâng phaûi laø caên. Nhö taùnh cuûa caên-khoâng phaûi laø taùnh cuûa caên, taùnh saùng toû-khoâng phaûi laø taùnh saùng toû, taùnh hieän thaáy-khoâng phaûi laø taùnh hieän thaáy, taùnh thích quaùn saùt-khoâng phaûi laø taùnh thích quaùn saùt, taùnh tuyeät dieäu-khoâng phaûi laø taùnh tuyeät dieäu, taùnh thuø thaéng-khoâng phaûi laø taùnh thuø thaéng, taùnh coù theá löïc-taùnh khoâng coù theá löïc, taùnh taêng thöôïng-taùnh khoâng phaûi laø taêng thöôïng, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nöõa, hai phaùp Thoï-Töôûng do hai coõi maø hieån baøy cho neân taùch bieät kieán laäp Uaån nghóa laø Thoï uaån do coõi Saéc maø hieån baøy, bôûi vì caùc Thoï nhö Hyû-laïc… taêng theâm ôû coõi Saéc; Töôûng uaån coù coõi Voâ Saéc maø hieån baøy, bôûi vì caùc Töôûng nhö khoâng-Thöùc… taêng theâm ôû coõi voâ Saéc. Laïi nöõa, bôûi vì hai phaùp maø caùc sö Du-giaø vaát vaû meät moûi ñoái vôùi hai coõi, cho neân taùch bieät kieán laäp uaån, nghóa laø vì löïc cuûa Thoï maø caùc sö Du-giaø vaát vaû meät moûi ñoái vôùi coõi Saéc, vì löïc cuûa Töôûng cho neân caùc sö Du-giaø vaát vaû meät moûi ñoái vôùi coõi voâ Saéc. Laïi nöõa, caùc loaøi höõu tình ñaém say Laïc thoï, chaáp vaøo töôûng ñieân ñaûo, luaân hoài trong sinh töû nhaän chòu nhöõng khoå ñau aùc lieät, muoán khieán cho bieát roõ raøng veà tai hoïa cuûa hai Uaån naøy, vì vaäy taùch bieät kieán laäp Uaån.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 74 422

Laïi nöõa, hai phaùp Thoï-Töôûng laø nhaân caên baûn phaùt khôûi hai tranh caõi, hôn haún phaùp khaùc cho neân taùch bieät kieán laäp laøm Uaån, nghóa laø Thoï coù theå phaùt khôûi caên baûn tranh caõi veà AÙi, Töôûng coù theå phaùt khôûi caên baûn tranh caõi veà kieán. Nhö coù theå phaùt khôûi caên baûn veà hai tranh caõi, nhö vaäy coù theå phaùt khôûi hai taïp nhieãm-hai giôùi haïn-hai muõi teân-hai lyù luaän-hai Ngaõ sôû, neân bieát cuõng nhö vaäy. Laïi nuõa, hai phaùp Thoï-töôûng taùch bieät kieán laäp Thöùc truù cho neân moät mình kieán laäp uaån, taâm sôû phaùp khaùc toång hôïp kieán laäp Thöùc truù cho neân cuøng nhau kieán laäp Uaån.

Laïi nöõa, caùc sö Du-giaø chaùn gheùt Thoï-Töôûng maø nhaäp ñònh Dieät taän, cho neân taùch bieät kieán laäp Uaån. Nhö luaän Thi Thieát noùi: “Theá naøo laø gia haïnh ñaït ñöôïc ñònh Dieät taän? Duøng phöông tieän gì phaùt khôûi ñònh Dieät taän? Ñoù laø ngöôøi baét ñaàu söï nöôùc Thuû uaån taäp, ñoái vôùi taát caû caùc haïnh khoâng duïng coâng thöïc hieän, cuõng khoâng tö duy nhöng daáy leân yù nieäm naøy: Ai chöa sinh maø Thoï-Töôûng ñöôïc sinh, ai ñaõ sinh maø Thoï- Töôûng lieàn dieät? Daáy leân yù nieäm naøy roài coù theå bieát ñuùng nhö thaät, Dieät ñònh chöa sinh maø Thoï-Töôûng ñöôïc sinh, neáu Dieät ñònh sinh thì Thoï- Töôûng lieàn dieät. Bieát roài chaùn ngaùn lìa xa hai phaùp Thoï-Töôûng, cho ñeán khoâng sinh ñöôïc ñònh Dieät taän”. Bôûi vì loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân taùch bieät kieán laäp Thoï-Töôûng ñeàu laøm moät Uaån. Hoûi: Vì sao voâ vi khoâng kieán laäp laø Uaån? Ñaùp: Bôûi vì khoâng coù töôùng uaån cho neân khoâng kieán laäp vaø Uaån, nghóa laø Uaån laø töôùng tích tuï, voâ vi khoâng coù töôùng naøy cho neân khoâng kieán laäp laø Uaån. Laïi nöõa, voâ vi laø nôi dieät ñeán cuøng cuûa Uaån cho neân khoâng kieán laäp laø Uaån, nhö nôùi dieät ñeán cuøng cuûa bình chaäu-aùo quaàn thì khoâng phaû laø bình chaäu-aùo quaàn… Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi töông öng vôùi sinh dieät, coù nhaân-coù duyeân ñaït ñöôïc töùông höõu vi coù theå kieán laäp laøm Uaån; caùc phaùp voâ vi khoâng töông öng vôùi sinh dieät, khoâng coù nhaân-khoâng coù duyeân-khoâng ñaït ñöôïc töôùng höõu vi cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi thuoäc veà nhaân-thuoäc veà duyeân, nhaân duyeân hoøa hôïp coù theå kieán laäp laøm Uaån; caùc phaùp voâ vi cuøng vôùi ñieàu naøy traùi ngöôïc nhau, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi laø do sinh maø daáy khôûi, laø do laõo maø suy suïp, laø do voâ thöôøng maø hoaïi dieät, coù theå kieán laäp laøm Uaån, caùc phaùp voâ vi cuøng vôùi ñieàu naøy traùi ngöôïc nhau, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi löu haønh ôû theá gian, nhaän laáy quaû-mang laïi quaû coù

nhöõng taùc duïng, coù naêng löïc hieåu roõ sôû duyeân, coù theå kieán laäp laøm Uaån, caùc phaùp voâ vi traùi ngöôïc vôùi töôùng naøy, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, caùc phaùp höõu vi rôi vaøo ba ñôøi, töông öng vôùi khoå coù giôùi haïn tröôùc-sau, coù Haï-Trung-thöôïng coù theå kieán laäp laøm Uaån; caùc phaùp voâ vi traùi ngöôïc vôùi töôùng naøy, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, caùc phaùp voâ vi khoâng coù töôùng cuûa naêm Uaån, khoâng coù theå kieán laäp ôû trong naêm Uaån naøy, cuõng khoâng coù theå kieán laäp laøm Uaån thöù saùu, bôûi vì khoâng coù töôùng cuûa caùc Uaån tích tuï… laïi nöõa, Uaån laø töôùng taïo taùc, caùc phaùp voâ vi khoâng coù töôùng cuûa caùc taïo taùc, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Laïi nöõa, Uaån töø nôi khaùc sinh ra, caùc phaùp voâ vi khoâng töø nôi khaùc sinh ra, cho neân khoâng kieán laäp laøm Uaån. Bôûi vì caùc loaïi nhaân duyeân nhö vaäy, cho neân voâ vi khoâng phaûi laø Uaån. Nhö trong kinh noùi: “Coù naêm loaïi Uaån coâng ñöùc, ñoù laø Giôùi uaån- Ñònh uaån-Tueä uaån-giaûi thoaùt uaån vaø giaûi thoaùt tri kieán uaån”. Hoûi: Uaån phaûi coù möôøi, laøm sao noùi laø naêm? Ñaùp: Caùc Uaån nhö Giôùi… kia ñeàu thaâu nhieáp ôû trong

naêm Uaån nhö Saéc… naøy, cho neân Uaån chæ coù naêm. Nhö trong kinh noùi: “Toân giaû A-nan noùi vôùi caùc Tyø kheo lôøi noùi nhö vaäy: Toâi ñích thaân ñi theo beân caïnh Ñöùc Phaät tieáp nhaän taùm naïn phaùp uaån, töø caùc Tyø kheo ñaõ truyeàn thuï maø tieáp nhaän ñöôïc hai ngaøn”. Hoûi: Ñöùc Theá Toân ñaõ noùi raát nhieàu phaùp maàu, laøm sao chæ noùi coù naêm loaïi nhö saéc….? Ñaùp: Phaàn lôùn phaùp uaån aáy ñeàu thaâu nhieáp ôû trong naêm loaïi nhö saéc… naøy, cho neân Uaån chæ coù naêm. Hoûi: Nhöõng phaùp uaån aáy laø uaån naøo thaâu nhieáp? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: taát caû phaùp uaån laáy ngoân ngöõ laøm töï taùnh, ñoù laø noùi thaâu nhieáp ôû trong saéc uaån naøy. Coù Sö khaùc noùi: taát caû phaùp uaån laáy teân goïi laøm töï taùnh ñoù laø noùi thaâu nhieáp ôû trong Haønh uaån naøy, cho neân Ñöùc Theá Toân chæ noùi ñeán naêm uaån. Hoûi: Moãi moät phaùp uaån thì töôïng aáy theá naøo? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: “Coù phaùp uaån luaän thaønh saùu ngaøn baøi tuïng, moãi moät phaùp uaån ñeàu nhö löôïng aáy”. Laïi coù ngöôøi noùi: “Nhö Ñöùc Theá Toân noùi: Uaån-xöù-giôùi aên duyeân khôûi cuûa Ñeá chaân thaät, nieäm truù-chaùnh ñoaïn, thaàn tuùc-caên löïc, Giaùc chi-Ñoõa chi. Caùc loaïi nhö vaäy thì moãi moät phaùp moân ñeàu laø moät phaùp uaån, khoâng coù theå noùi chaéc chaén coù bao nhieâu baøi tuïng”. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: “Moãi moät phaùp uaån coù naêm möôi vaïn naêm ngaøn naêm traêm naêm möôi baøi tuïng”. Coù Sö khaùc noùi: “Moãi moät phaùp uaån coù möôøi laêm vaïn naêm

ngaøn naêm traêm naêm möôi baøi tuïng”. Coù ngöôøi khaùc laïi noùi: “ Moãi moät phaùp uaån chæ coù moät vaïn naêm ngaøn naêm traêm naêm möôi baøi tuïng”. Lôøi bình: Nhöõng ngöôøi aáy ñeàu khoâng neân ñöa ra caùch noùi nhö vaäy. Neân ñöa ra caùch noùi naøy: höõu tình tieáp nhaän giaùo hoùa coù taùm vaïn haïnh, vì ñoái trò taùm vaïn haïnh aáy, cho neân Ñöùc Theá Toân vì höõu tình maø noùi taùm vaïn phaùp uaån, caùc höõu tình aáy döïa vaøo taùm vaïn phaùp uaån maø Ñöùc Phaät ñaõ noùi ñeå tieán vaøo trong Phaät phaùp, laøm nhöõng vieäc caàn laøm ñeàu ñaït ñöôïc keát quaû cuoái cuøng.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.